Hospodin je s tebou – a co na to já?

Původ materiálu
Kateřina Frühbauerová
Pořadí v lekci
10

Téma

Reakce na to, že s někým je Hospodin, mohou být tak různé!

Cíle

- Děti uslyší o přátelství, které překonává nástrahy.
- Děti objeví, jak je důležité sám zaujmout stanovisko k tomu, co se děje kolem mě – přijmout to stanovisko sama za sebe, a podle toho jednat.

Pro učitele

Výkladové poznámky

V textu jsou dva způsoby, jak lze reagovat na zjištění, že s někým je Hospodin: Saul a Jónatan. Saul přechází od podezření ke strachu a nenávisti, Jónatan uzavře s Davidem přátelství na život a na smrt.

Saul se chová jako každý druhý král: brání sám svůj trůn. Pokud někdo královský trůn ohrožuje, dá ho král buď zabít nebo si ho zaváže sňatkem se svým dítětem. (Podobný způsob, jak se zbavit nepohodlného člověka tak, aby vina za jeho zabití padla na někoho jiného, použil i David. Neboli jak zařídit, aby byla těhotná milenka krále brzy vdovou a král si ji mohl vzít…) Variantu, že by Hospodin sám bránil Saulův trůn, nebere ani v potaz – jak by také mohl, Hospodin jej vlády zbavil, Saul sedí na trůnu neprávem a ví to. Saulovi jsou v textu připisovány pouze negativní emoce, zatímco jeho okolí překypuje pozitivními odezvami na Davidovy úspěchy. Ve 20,13 i Jónatan ví, že s Davidem je Hospodin, jako byl s jeho otcem. Jónatan uzavře s Davidem přátelství, Míkal si jej zamiluje, lid si ho zamiluje a miluje ho čím dál tím víc, přitom Saul Davida postupně nenávidí až k nepřátelství na smrt.

Podezření — strach — nepřátelství až do smrti: Je z tohoto kolotoče cesta ven? Pro Davida je jediná možnost – neživit ten kolotoč skutky, ale dokazovat Saulovi opak. Pro Saula je to reflexe toho, co se děje. A přestat s negativním nálepkováním Davida. Saul se však na všechno, co David dělá, dívá s podezřením, že je to účelové. A podle toho pak Saul s Davidem jedná. Jen v 1S 19,6 podlehl na chvíli přemlouvání Jónatana a dokázal Davida vidět jinak. Bez podílu vědomé práce se ale nálepkování zvládnout nedá. Děláme to ostatně všichni, že si na lidi utvoříme nějaký názor a pak se skrze ten názor na ně díváme a podle našeho názoru interpretujeme všechno jejich konání. Je ohromně těžké názor změnit či jen otevřít možnosti, že by druhý člověk mohl být jiný, než jak ho vidím já.

Přátelství jako druhý způsob reakce na prožité: Jónatan se spřátelil s Davidem. Na život a na smrt. Toto přátelství se osvědčilo i v době, kdy Davidovi šlo o život.

Vzhledem k tomu, že textu je hodně, místo výkladu po verších nabízím výklad po obrazech. Určujícím vodítkem k výběru obrazů je kontrast Saul – David jako dva způsoby reakce na to, že s někým je Hospodin.

18,1-4: **Začátek přátelství Davida a Jónatana.** Dát někomu to, co mě má chránit a zůstat před ním zranitelný, dát někomu svůj meč a zůstat před ním bez možnosti bránit se – to je přátelství. Nebát se být s tím druhým. Nemuset se předním stydět za svoji zranitelnost. Nepíše se tu, že by David dal Jónatanovi svůj plášť a svoje zbraně. Toto přátelství zachránilo Davidovi vícekrát život (1 S 19,1; S 20). Vyprávění ostře kontrastuje s vývojem vztahu Davida a Saula v této kapitole. David získává stálé místo u Saulova dvora.

18,5-9: **Vztah Saul — David — nedůvěra na vzestupu.** Od porážky Goliáše neuběhlo mnoho času – vojsko je stále někde v akci a domů se ještě nevrátilo. Král a velitel Saul, co se tak nekrálovsky a nevelitelsky schovával a hrozně se bál, když Goliáš jen pokřikoval, posílá mladíčka Davida jako velitele do bojů – a David má úspěch, stává se velitelem bojovníků, získává důvěru vojáků i Saulových služebníků.

Ženy vyšly vstříc Saulovi, ale oslavovaly Davida. Saul nebyl úplně neschopný vojevůdce, také dovedl zvítězit ve válkách (pobil své tisíce – to nemusí být přesný počet, může to být jen kontrast k desetitisícům přiřčeným Davidovi), ale David byl úspěšnější. (V 1S 21,12 Akíšovi služebníci dokonce s odkazem na tento oslavný tanec považují Davida za izraelského krále.) Saul reaguje pochopitelně – hněvem. Přestože přehání (nemohl vědět, že David je pomazán za krále – to je základní podmínka pro to, aby mohl v Izraeli někdo kralovat), dovedl vystihnout důležité: trůn se začíná třást. Úspěšný velitel může snadno přerůst i krále a svrhnout ho z trůnu. Saul (viz předchozí nedělky) chce zůstat králem stůj co

stůj, přestože mu Hospodin královskou moc odňal; pokouší se pojistit si království před lidmi úmyslným klamáním lidí. Pokud tedy zástupy žen oslavují někoho jiného, je to po Saula útok na jeho jistotu královského trůnu. Začíná si Davida všímat jako svého soka – s nedůvěrou, která roste.

18,10-16: **Vztah Saul — David — strach — pokus o vraždu ze strachu.** Saula se zmocňuje zlý duch od Hospodina. Hospodinův Duch, který byl Saulovi dán při pomazání za krále, od Saula odstoupil; Hospodin odňal Saulovi království. Následovaly příchody zlého ducha od Hospodina. Saul zlým duchem velmi trpěl, muzikoterapie mu měla ulevit (viz předchozí nedělky). Běsnění překládají Kraličtí jako „prorokoval“ – divně se choval, asi neměl své chování úplně pod kontrolou. Zde je uchován nenáboženský význam slova prorokovat. Z divného chování byl nakonec dvojí pokus o vraždu Davida (neozbrojeného hudebníka v tuto chvíli). Kupodivu čteme, že bát se začal Saul Davida, nikoliv David Saula. Důvodem Saulova strachu totiž není nějaká Davidova vlastnost, ale poznání, že s Davidem je Hospodin. Saul nemohl snést pohled na toho kluka. Když se nepovedla vražda, zkusí odstranit Davida jinak. Udělal z něj vojevůdce – ten je z povahy svého povolání vystaven většímu riziku, že se mu něco stane. Snaha zbavit se Davida se ale obrátila proti Saulovi – David má takové úspěchy, že se před ním Saul doslova třese strachy. Kontrastní je přitom chování lidu – lid Davida miloval.

18,17-29: **Vztah Saul — David — otevřené nepřátelství.** Saul úmyslně připravuje situaci tak, aby byla extrémně nebezpečná. Nejdřív jen zkouší nastrčit Davida do nebezpečných válek, poté slibuje svoji dceru. Žena se kupuje a platí se za ní věno (Gn34,12), ale věno si lze odpracovat (Gn 29nn). I David, chce-li si Míkal vzít, musí zaplatit věno. Předkožky – část těla, na které byla vykonávána obřízka=kultický akt – jsou tu znamení, že se tu opět vedou boje Hospodinovy. A také důkazy, že David skutečně tolik bojovníků zabil.

19,1-7: **Záchrana ve jménu přátelství.** Pouze pro přátelství s Davidem se Jónatan rozhodne jednat jinak, než nařizuje otec – autorita. Jónatan připomíná, co dobrého David pro lid i Saula udělal. Prohřešil se David proti Saulovi, když vyhrál válku, do které ho Saul sám poslal? Nebo vede boje Hospodinovy a vítězství jsou k užitku lidu i králi? Jónatan vystupuje z úlohy syna – pokračovatele otce. Pro tentokrát se mu podařilo Davida zachránit. Zachránil vlastně i otce od vraždy svého nejvěrnějšího spojence. V tomto obraze je Jónatan ten, kdo aktivně jedná – pro přítele vše.

19,8-18a: **Záchrana ve jménu lásky.** Stačí málo a vše je při starém. Zas jedna vyhraná bitva a David je ten nejhorší. Po novém pokusu o přímou vraždu utíká David k sobě domů. Míkal ho z lásky zachraňuje. Nechce se vystavit hněvu svého otce (měla být otcovým spojencem!),

pojistí se tedy lží. Sošky bůžků jsou sošky kenaanských božstev. To kupodivu nechává Saul nepovšimnuto.

19,18 b-24: **Záchrana ve Jménu.** David se utíká k Hospodinu – je v prorockém domě v Rámě. Zde jej Hospodin chrání, vyslaní vojáci ani Saul jej nejsou schopni zajmout. Saul se ale svého rozhodnutí zabít Davida nevzdává.

20,1-42: **Přátelství.** David se vrátil – ne domů, ale k Jónatanovi. Pro Davida je těžké žít s tím, že jej Saul stále pronásleduje. Co jsem udělal? Situace vyžaduje Jónatanův aktivní zásah, má-li David alespoň zjistit, na čem je.

1-24a: **Přátelé na život a na smrt.** Jónatan nabízí svoji pomoc zjistit u krále, jak to s Davidem vypadá. David zůstává před Jónatanem nechráněn – jestliže je hoden smrti, ať jej zabije sám Jónatan! To mohou jen přátelé, viset i životem na někom druhém. Smlouva, kterou spolu uzavřeli, je plná důvěry v Hospodina i k sobě navzájem. Jónatan miloval Hospodina a miloval Davida, se kterým byl Hospodin. Nenechal se ovlivnit tím, co chce rodina (aby syn stál za otcem), ale dokázal vidět, kde je Hospodin, a jít za ním.

Pomoc byla dohodnuta konkrétně a do detailu – včetně způsobu, jak předat zprávu tak, aby jí porozuměli jen ti dva. Výmluva na obětní hod je vlastně zkouška – co uvidí Saul jako důležitější – mít Davida u sebe nebo respektovat náboženskou povinnost? Možná je celá agrese Saula vůči Davidovi jen odrazem Saulovy agrese vůči Hospodinu, který jej zbavil trůnu. Hospodina zabít nelze, jeho pomazaného ale ano.

24 b-34: **Pro přítele snést i urážky i smrt.** Dohodnuté se stalo skutkem. Jónatan zkouší Davida ze stolování s králem omluvit – výsledkem je velmi sprostá nadávka otce vůči synu. Saul chce po synovi nemožné – aby přivedl svého přítele, aby jej mohl Saul zabít. Saulovi je tedy jasné, že obětní hod je jen výmluva! Když Jónatan odmítne přítele vydat, Saul se pokusí zabít i Jónatana stejně, jako se pokusil zabít Davida – probodnout ho kopím. Jónatan se kupodivu rmoutí nad Davidem, ne nad sebou nebo nad konfliktem s otcem.

35-42: **Přátelé se rozcházejí, ale v Hospodinu zůstávají stále spolu.** Hra se šípy – věštění z letu šípů nebylo nic neobvyklého a zřejmě se praktikovalo i na Saulově dvoře – mohli jej použít bez nebezpečí prozrazení. (Toto orákulum známe také. Vzpomeňte na pohádky: tři carští synové střílí své šípy a kam šíp dopadne, tam je jejich nevěsta; některé štědrovečerní zvyky jako pouštění loděk, lití olova nebo hod střevícem jsou také orákula — věštění.) Prováděli něco, co jako věštění pouze vypadalo – ve skutečnosti to bylo předání zprávy.

Jónatanova slova „Jdi v pokoji“ – pokoj, klid a mír David v této chvíli potřebuje. Jónatan tím potvrzuje platnost přísahy. Přátelé se rozcházejí – v Hospodinu jsou ale spolu oni i jejich děti.

Úskalí

Vykládat Davidův respekt vůči Saulovi jako bezvýhradnou poslušnost vůči autoritám. David se po prvním pokusu o vraždu nebránil, naopak, dál hrál, aby se Saulovi ulevilo. Nikdy proti Saulovi nevystoupil, nikdy mu neusiloval o život. Byl tak poslušen autoritě, že se nevzepřel? Máme být také tak poslušní? (Viz http://www.apologet.cz/?q=articles/category/31-duchovni-manipulace/id/3...)

Pro děti

Předškoláci

Navržené vyprávění je dlouhé, obsahuje celý příběh Davida a Jonatana, proto vyberte tolik obrazů, na kolik se děti dokáží soustředit. (Možno vynechat především příběhy s Míkal. Pro nejmladší stačí obrazy č. 1, 2 a/nebo 3, stručněji 8 a 10.)

Převyprávění s postavičkami, obrázky flanelografu ap. (viz pomůcky).

Obraz 1: Přátelství začíná – scéna: David, Jónatan, Saul, vojáci v táboře

Večer u ohně, Jónatan se obrací na Davida: „Jsem tak rád, že jsi porazil toho Goliáše! To ti byla jízda! Jak jsi to dokázal?“

„Byl se mnou Hospodin. To se pak bojuje hnedle jinak.“ odpovídá David.

„Hospodin,“ vrčí Saul.

„Hospodin!“ jásá Jónatan. „Povídej mi víc, Davide, kdo jsi a odkud jsi...“ žádá Jónatan. Saul: „Jdu spát, na mě to ponocování není.“

Jónatan a David si povídají dlouho do noci, smějí se. Pak řekne Jónatan: „Tady, něco ti chci dát.“

„Co to je?“ diví se David.

„Pro tebe.“ Podává mu svůj plášť a zbraň.

„Bude ti zima. Čím budeš bojovat, když mi dáváš svůj meč?“

Když někomu dáte něco, co je pro vás cenné – co mu tím říkáte? Jónatan se jen usmál. A David taky. Víte proč? Rozuměli si. Byli přátelé.

Obraz 2: Nedůvěra roste – vojáci, Saul, David, Jónatan, tančící ženy

Vojsko přišlo k bráně. Vraceli se domů, všichni byli tolik rádi! Zase doma. Jejich ženy jim šly naproti. Zpívaly (první sloku SV 74) a u toho volaly Sláva Davidovi, sláva Davidovi! Saul zbledl jak stěna. „Jaké pak sláva Davidovi! Já jsem tady král! Já!“ Jak bylo Saulovi? Začal na Davida žárlit. A začal si dávat pozor na to, co David dělá. Ne aby ho za to chválil. Chtěl si dokázat, že David chce být králem místo něj, Saula.

Obraz 3: Saul se bojí a ze strachu ubližuje – David, Saul, hudební nástroj - harfa nebo kytara, kopí

Saul měl zase špatný den. Hospodin mu říkal: „Už nemáš být králem. Vzdej to. Já jsem si vybral Davida.“ Saula z toho brněla hlava.

„Zavolejte Davida,“ křikl na služebníky, „mám toho dost, ať mi hraje, ať se mi zas uleví.“

David přišel a hrál. Saul vztekle kopal do věcí.

„Sedíš na trůnu, na kterém nemáš co dělat. To je hřích!“ říkal znovu hlas Hospodinův.

Saul se rozhlédl po místnosti a viděl Davida.

„A to je kvůli tobě!“ zařval Saul, popadl kopí a švih, mrsknul jím po Davidovi.

Sebral kopí a znovu, švih! jen to zadunělo. David potichoučku sebral citeru a zmizel.

Omluvil se mu Saul? A stačila by na toto omluva? Vždyť ho chtěl zabít! Co má Saul udělat? (Omluvit se, vynahradit Davidovi zlé…) Saul nic z toho neudělal. Pro něj byl David prostě jen a jen zlo. Saul se ho vlastně bál. Bál se, že Hospodin má víc rád Davida než jeho, Saula. Saul vymyslel lest: pošle Davida do války. Vojáci přeci také umírají. Umře tam a bude to.

Obraz 4: Otevřené nepřátelství – David, Saul, dívka s korunkou na hlavě, pytle

Saul se rozhodl Davida zbavit. Jak to udělat? Poslat ho domů. Jenže to nejde. Vojáci by svého velitele sháněli. Měli ho rádi. Saul by musel tenhle postup zdůvodňovat. Nebo prostě Davida zabít. Připíchnutí na zeď nevyšlo. Tak by ho mohli zabít Pelištejci! To se tak vojákům stává, že je nepřítel zabije. Tak to taky nevyšlo. No tak ho ožením se svou dcerou! Bude muset sehnat peníze. Třeba mu to nevyjde. Třeba při shánění peněz zahyne.

„Dám ti svoji dceru, Davide. Budeš jako můj syn a budeš dělat, co ti nařídím," povídal jednou ráno Saul. David byl zamilovaný. A tak se trápil.

„Vždyť já jsem chudý pasáček ovcí. Nejsme v pohádce, abych si mohl tak vznešenou nevěstu vzít."

„No tak se netrap, Davide," řekl Saul medově. „Dobré jméno už mezi vojáky máš. Stačí maličkost – pobiješ sto našich nepřátel a přineseš důkazy – nic jiného po tobě nechci. Je to maličkost, ne? Takový vojevůdce jako ty..." David se strachy orosil.

„No nazdar," pomyslel si, „to bude fuška! S Pelištejci nejsou žerty. Ti se umí ohánět meči. A my máme tak akorát klacky a kamení. Ale no, s pomocí Boží vzhůru do toho."

Zvítězil? Zvítězil. A mohl se oženit. A Saul? Byl vzteky bez sebe! Zase mu to nevyšlo. Zase David přežil. A co hůř, vojáci Davida milovali čím dál tím víc. Zabít, jedině zabít, nic jiného nepomůže.

Obraz 5: Záchrana ve jménu přátelství – Jónatan, Saul, David

Kdo je pro vás přítel, kamarád? Jaké by měl mít vlastnosti? (Spolehlivý, být tu pro mě, mít rád stejné věci.) Jónatan byl skutečný kamarád. Doslechl se, že David má být popraven. To ne! Dokonce přemluvil svého tátu.

„David je přece náš, tatí!"

A Saul, táta, si dal říct. Zas byl David s králem – a s Jónatanem taky.

Obraz 6: Záchrana ve jménu lásky – Saul, Míkal, sošky bůžků

Netrvalo dlouho a zas byla bitva. David zvítězil. To se mu to bojovalo, když s ním bojoval i Hospodin! Saul netrpělivě čekal na výsledek bojů.

„Zas, zas!" křičel vzteky, „zas vyhrál! Já ho nenávidím! Zabiju ho, zabiju!"

Při večerní hostině David tak tak unikl hozenému kopí.

„Míkal! Míkal! Zítra ráno přijdeme pro Davida, koukej ho doma zdržet!“ vzkazoval Saul své dceři.

Davidova žena zezelenala strachy. No to ne! To ne, tohle si nesmí dovolit ani král! Tak tohle ti tati nevyjde. Když všichni spali, vzala klíč a vzbudila Davida.

„Vstávej, no tak, slyšíš, nespi, vstávej!“

„Co je? Nech mě spát, jsem tak unavený.“

„Vstávej a utíkej. Honem!“

„Saul?“

„Jo. Utíkej.“

„Děkuju, moje krásná ženo. Děkuju.“

Ráno bylo pozdvižení.

„Kde je!?,“ křičel Saul na ubohou Míkal.

„Tady,“ řekla.

„V posteli? Takhle přikrytý?!“

Saul vztekle serval peřinu. Tam ležely oblečené kusy dřeva.

„Tak bůžky tu máš! A David je kde?! Tys mě podvedla! To jsi moje dcera?“

„Promiň tati, on mi vyhrožoval.“

„Hm,“ broukl Saul a odešel.

Byla to pravda, že David Míkal vyhrožoval? Nebyla. Míkal se prostě jen bála, že jí Saul také ublíží, a tak lhala.

Obraz 7: Záchrana ve Jménu – David, kostel, Saul, vojáci, kusy oblečení

Kam ale uteče někdo, kdo už není v bezpečí ani doma? K Pánu Bohu. A tak to také udělal i David. Dozvěděl se to Saul? Dozvěděl. V Hospodina nevěřil. Nevěřil, že by Hospodin mohl Davida chránit. Žádný Hospodin není! Za Davidem poslal vojáky.

„Zajměte Davida!“ rozkázal jim. Nikdo z nich se nevrátil. Nebyli schopni Davida zajmout, ruce je neposlouchaly.

„Třesky plesky! Neschopní hňupové jste!“ rozčiloval se Saul. Když ani třetí skupinka neuspěla, vydal se pro Davida osobně. A co se nestalo! Jeho tělo ho neposlouchalo. Začal tančit. Celý den a celou noc. Zůstal před Hospodinem nahý. Jako se nahý narodil. Na nic si nehrál. Nebyl král, byl člověk jako každý jiný. Lidé se mu smáli. Tak zabíjet chtěl a místo toho se chová tak nekrálovsky. Co se mu dělo v duši? Těžko říct. Když Hospodin dal jeho duši svobodu, znova chtěl vraždit.

Obraz 8: Na život a na smrt – David, Jónatan, šípy

Kam ale uteče David? V kostele se napořád bydlet nedá. Davida trápí otázka Proč. Chce rozumět. Vrací se zpátky – ne domů, ale k příteli. K Jónatanovi.

„Tvůj otec mě pořád pronásleduje. Nic jsem neudělal. Vedu Hospodinovy boje. Nechci tvého otce zabít, nechci ho připravit o trůn. Proč mě pořád pronásleduje? Kdy mě zase přijde někam zapíchnout?! S tím se nedá žít.“

„Zjistím to, neměj strach.“

„Jestli ti to Saul řekne. Ví, že jsme přátelé. Jestli mě chce chytit a zabít, ty o tom vědět nebudeš.“

„Davide, ty se trápíš. Co pro tebe můžu udělat?“

„Podívej, zítra začíná další měsíc a bude hostina. Já tam nebudu. Kdyby se po mně Saul ptal, řekni, že jsem musel domů, že máme obětní hod. (Víte, co je to obětní hod? To se lidi sejdou, zabijí obětní zvíře, pomodlí se, hodují spolu.). Buďto bude Saul v klidu nebo se rozčílí. A jestli se rozčílí, tak mě chce zabít. Ale Jónatane, příteli, jestli jsem opravdu tak špatný a zlý, jak si tvůj otec myslí, máš právo mě zabít ty sám a tady. Nebráním se.“

„Davide, Davide, ty se trápíš. Já tě mám rád, lidi tě mají rádi, Míkal tě má ráda. To jen Saul se nepohodl s Hospodinem a svůj vztek vybíjí na tobě. Protože Hospodin je s tebou, to víme všichni. Neboj!“

„Děkuju. Jsi opravdu přítel. Ale jak mi řekneš, co se dělo u hostiny?“

„Uděláme to jako vždycky o novoluní, budem věštit. No, nekoukej na mě. Schovej se na poli jako posledně. Šípy, rozumíš. Jestli je střelím daleko, tak utíkej o sto šest, jestli nikam moc

nedoletí, tak taky nikam neodcházej a klidně přijď. Možná spolu nebudem moct mluvit. Tohle ale projde. Jenom mi slib, Davide, slib mi prosím, že zůstaneš mým přítelem. Hospodin je s tebou. Zůstaň ty se mnou, s mojí rodinou. Prosím tě o to."

David neměl slova. Jenom dojatě kývnul.

Obraz 9: Snést i urážky – Saul, stůl, oštěp, Jónatan, David, šípy

A jak si řekli, tak udělali. Saul Davida postrádal. A udělal scénu jak z filmu.

„Jónatane! Ty víš, kde David je! Nezapírej svému otci toho lumpa! Kde je?!"

„Ale tati, proč to chceš vědět?!"

„Ty, ty, ty!" Saul se klepal vzteky, „ty zrádče! Mohl jsi vládnout, mohl jsi mít klid! Připraví tě o trůn, sebere ti všechno!"

„Ale tati, co vlastně David udělal?!"

„Mlč!" zařval Saul a švihnul oštěpem po synovi.

Jónatan vstal. Měl vztek na otce. Ne že ho chtěl zabít. Jak může být někdo tak hloupý a nepoznat, že David dělá, co mu Pán Bůh nařídí?

Obraz 10: V Hospodinu spolu – David, Jónatan, šípy

Jónatan šel ven. Předal Davidovi zprávu. Pamatujete si, jak se dohodli? Že když šípy poletí daleko, má David také daleko odejít. Byli sami. David se odvážil vyjít z úkrytu. Měl velikou radost. Přítel na něj nezapomněl. Víte, jak moc muselo být nebezpečné, starat se o nepřítele otce? Přesto to Jónatan udělal. Byli přece přátelé. David plakal. A tak dobrého přítele teď musí opustit! Najde ještě někdy někoho takového jako Jónatana? Uvidí se ještě někdy?
I Jónatan byl smutný.

„Jdi v pokoji, Davide. Pán Bůh bude s tebou i se mnou."

A přátelé se rozloučili.

Pomůcky: Postavičky (vámi vyrobené nebo flanelograf – možno i neutříděnou kupičku, děti mohou obrázky vybrat samy podle zadání); magnetky/deka/šňůra a kolíčky – podle toho, jak chcete postavičky přidělávat; potřebujete postavičku mladíka (David), krále (Saul), ženy jako zástup, sedící mladík s kytarou či harfou (David hrající), oštěp (pro krále Saula).

Mladší školní děti

Použila bych vyprávění pro malé, a buď vyprávěla s postavičkami flanelografu a dětem dala úkoly (vybírat obrázky z hromádky, aranžování scény…).

Nebo bych vzala obrázky z flanelografu, postupně na jednotlivých papírech vytvářela scénu, obrázky obkreslovala tužkou, výsledné scény dala dětem vymalovat. Obrázky bych postupně ukazovala a vyprávěla příběh. Následně bych dala obrázky dětem domalovat a obrázky vystavila.

Nebo bych obrazy schematicky namalovala (jen hlavní postavy tužkou) a nechala je děti vybarvit. Nad každým obrázkem bychom si pak pověděli, co tam je a co tam chybí. Děti by pak mohly chybějící objekty domalovat dle svojí fantazie.

Pomůcky: Pastelky; tužky; obrázky z flanelografu; větší papíry; něco, na co je možno obrázky připevnit (třeba flipchart a magnetky).

Starší školní děti

Kramářská píseň

Úvod do práce: Dnes nebudu učit já vás, budete učit vy mě. Dnes budete tvořit kramářskou píseň. Víte, co to je? Nazpívaný komiks. Na čtvrtkách je zadání biblického textu. Na práci máte x minut. Až bude hotovo, dáme obrázky sem a píseň zkusíme zazpívat. (Můžete se i domluvit s vedoucím nejmenší nedělky, že píseň přijdete zazpívat nejmenším nebo, pokud máte smíšené nedělky, zadat starším kramářskou píseň a mladším příběh převyprávět, velcí mohou na závěr nedělky píseň zazpívat).

Nabídněte dětem nějakou obecně známou melodii. Rozdělte text na menší úseky podle počtu dětí (pokud máte dětí hodně, vytvořte z nich dvojice/malé skupinky). Úkolem každé skupinky je namalovat obrázek a vymyslet text písně k tomuto jednomu políčku. Na práci bude nejspíš nutno stanovit časový limit tak, aby bylo možno píseň na konci nedělky zazpívat.

Po uplynutí časového limitu dejte obrázky ve správném pořadí na dobře viditelné místo a prezentace písně může začít. Zapisujte text; společně můžete vymyslet název a napsat jej nad obrázky. Autoři mohou své výtvory podepsat. Píseň můžete zkoušet zpívat několikrát, až se sehrajete.

Pomůcky: Papíry formátu A4 (na zadní stranu papíru napište číslo – pořadí čtvrtky v příběhu a biblický úsek, který tento obrázek ztvárňuje); další papíry pro koncepty písně; pastelky; tužky; větší plochu, kam budete moci obrázky umístit (flipchart a magnetky, přišpendlit zavíracími špendlíky na závěs či deku); ukazovátko (nebo srolovaný papír); klobouk pro „kramáře“; každá skupinka potřebuje svoji Bibli a zpěvník – vyberte svižnou píseň, o které víte, že ji děti stoprocentně znají; hrajete-li na nějaký hudební nástroj, můžete finální provedení písně doprovázet.

Návrh jak rozd?lit text: pro deset skupin – 18,1-4; 18,5-9; 18,10-16; 18,17-29; 19,1-7; 19,8-18a; 19,18 b-24; 20,1-24a; 24 b-34; 20,35-42.

Přesah

L 22,54-62: Problém se dá řešit také i jinak než mlácením kolem sebe – vyznání viny a lítost vedou z kolotoče strachu ven.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

?lov??e, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorn? chodil se svým Bohem. (Mi 6,8)

Rituál

Každou postavu může provázet jedna píseň, kterou můžete zpívat nebo její část skandovat. U Davida navrhujeme Bůh je záštita má, s ním nemusím se bát (refrén písně SV 23).

Okénko do bohoslužeb

Jaké vlastnosti má hrdina? (Statečný, krásný, bohatý, moudrý, odvážný…) V dnešním příběhu si ukážeme, jak je pro každého, i pro hrdinu, důležité přátelství.

Modlitba

Máme kamarády, Pane Bože, jako byli kamarádi Jónatan a David. Někdy se s nimi pereme, někdy si pomáháme. Ale tak i tak jsme kamarádi. Bez nich by bylo na světě smutno. Děkujeme ti za ně. Jsou i lidé, kteří se tě, Pane Bože, bojí. Nevíme proč. Někdy dokonce i žárlí na nás, co chodíme do kostela. Jako Saul žárlil na Davida. Prosíme tě za ně. Rádi bychom je

pozvali, ať to tady vidí a slyší a můžou si sami udělat svůj názor. Amen.

Odkaz na pracovní list

07a Jónatan a David

07 Jonatan a David - st

Kam dále

Poslušnost vůči autoritám (www.apologet.cz)

Odkaz na píseň

Řekni, v co doufá srdce tvý (SV289)

Nada te turbe, nada te espante

Cílová skupina

Mladší školní

Předškolní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami II (Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi)

Biblický odkaz (kat)

1 Samuelova 18,1–20,42